

Nr 45

wrzesień 2024
nakład: 30 tys. egz.
ISSN 2083-6597egzemplarz bezpłatny
mzkzg.org

Przystanek

metropolitalny

Wychowanie komunikacyjne – kolejna edycja

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej zainaugurował kolejną edycję programu edukacyjnego „Wychowanie komunikacyjne”.

więcej s. 3

W sobotę, 21 września 2024 r., ponownie pojawi się historyczna, bezpłatna linia 101

Pojazdy będą kursować w godzinach 10:00–18:30, z częstotliwością co ok. 30 minut. Trasa linii, jak w roku ubiegłym, zacznie się od przystanku Śródmieście SKM w Gdańsku a skończy na Dworcu Głównym PKP w Gdyni.

więcej s. 4–5

Transport zbiorowy w powiecie Harz okiem zagranicznego turysty

Podczas wakacyjnych podróży z ciekawością przypatrujemy się różnym rozwiązaniom komunikacyjnych. Nie inaczej było w przypadku naszego kolegi z MZKZG, który odwiedził powiat Harz, w kraju związkowym Saksonia-Anhalt.

więcej s. 6–7

Przebudowa placu Konstytucji w Gdyni

Wizualizacja zagospodarowania placu Konstytucji. Materiały Wydziału Ogrodnika Miasta

URZĄD MIASTA GDYNI

Tereny przydworcowe w naturalny sposób tworzą wizytówkę miast. Są one bowiem pierwszym miejscem, które widzi każdy turysta wysiadający z pociągu. Psychologowie nie mają wątpliwości co do tego, że pierwsze wrażenie jest istotne nie tylko w relacjach międzyludzkich, ale również w długotrwałym nastawieniu do odwiedzanych miejsc. Kształtuje ono emocje i skojarzenia, a tym samym wpływa na opinie. Należy jednak pamiętać, że oprócz aspektów wizualnych, równie ważna, a może nawet istotniejsza jest funkcjonalność przestrzeni. W Gdyni, pierwszym miejscem widzianym przez przyjezdnych, wychodzących z dworca kolejowego w kierunku centrum miasta, jest plac Konstytucji.

Wizytówka Gdyni – plac Konstytucji

Plac Konstytucji umiejscowiony jest naprzeciwko dworca kolejowego Gdynia Główna i zajmuje teren pomiędzy wspomnianym budynkiem a gmachem Sądu Rejonowego. Opuszczającym gdyński dworzec, w oczy najbardziej rzuca się chyba właśnie bryła architektoniczna Sądu Rejonowego, będącego jednym z ciekawszych obiektów modernistycznych w mieście. Oczywiście, wprawne oko wychwyca i inne budynki położone w pobliżu, także warte uwagi i zachęcające do poznawania miasta, które „powstało z morza” w dwudziestolecie międzywojennym.

Kluczową zabudowę placu Konstytucji i najbliższego sąsiedztwa stanowią dwa budynki infrastruktury kolejowej: Dworzec Gdynia

Główna i Dworzec Podmiejski. Wraz z terenami przylegającymi, peronami i dojazdami do nich, tworzą duży kompleks, będący częścią węzła transportowego Gdynia Główna. Węzeł integruje różne środki transportu: kolej dalekobieżną, regionalną i podmiejską (SKM), ponadto komunikację autobusową regionalną i dalekobieżną (dworzec autobusowy), a także sieć transportu miejskiego autobusowego oraz trolejbusowego.

Obecny budynek Dworca Głównego PKP, powstały na początku lat 50. XX w., jest ciekawą realizacją w stylistyce łączącej wpływy późnego art déco z elementami socrealizmu. Gmach jest połączony kolumnadą

walorach estetycznych i funkcjonalnych. Ma to być miejsce, w którym pieszy będzie się mógł zatrzymać na chwilę odpoczynku, gdzie będzie można umówić się np. z przyjaciółmi, a potem wspólnie wyruszyć w kierunku gdyńskich atrakcji.

Podstawowe założenia i ich realizacja

Głównym założeniem jest poprawa atrakcyjności przestrzeni dla przyjezdnych i mieszkańców, zarówno pieszych, jak i rowerzystów. Zmiany mają na celu przybliżenie do dworca przystanków oraz linii transportu miejskiego w celu dalszego wzmacniania integracji. Ważna jest też ochrona przestrzeni przed nad-

ruchu pieszego, rowerowego i publicznego transportu zbiorowego, ograniczając tym samym tranzytowy ruch samochodowy na obszarze placu Konstytucji i Śródmieścia;

- **zmianę wizerunku reprezentacyjnego placu** poprzez jego „otwarcie”, a także wyeksponowanie zieleni i tzw. małej architektury; układ ma zapraszać do spacerów i zwiedzania, w szczególności atrakcyjnych budynków modernistycznej Gdyni;
- **wyeksponowanie modernistycznej tkanki urbanistycznej i historycznych budynków** poprzez introdukcję zieleni na obszar nowo zdefiniowanego placu, z ujawnieniem osi głównej, którą można precyzyjnie wyznaczyć pomiędzy głównymi wejściami budynku sądu i dworca.

W 2015 r. układ urbanistyczny śródmieścia Gdyni został uznany przez Prezydenta RP za pomnik historii. Kilka lat wcześniej, w roku 2007, zespół ten został wpisany do rejestru zabytków. Śródmieście zostało zaprojektowane i zrealizowane w znacznej części w latach 20. i 30. XX wieku. Jego walorem jest unikatowy, w skali europejskiej, zespół zabudowy modernistycznej o różnych funkcjach. W związku z tym, kandydatura wczesnomodernistycznego centrum Gdyni została zgłoszona do wpisania na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO.

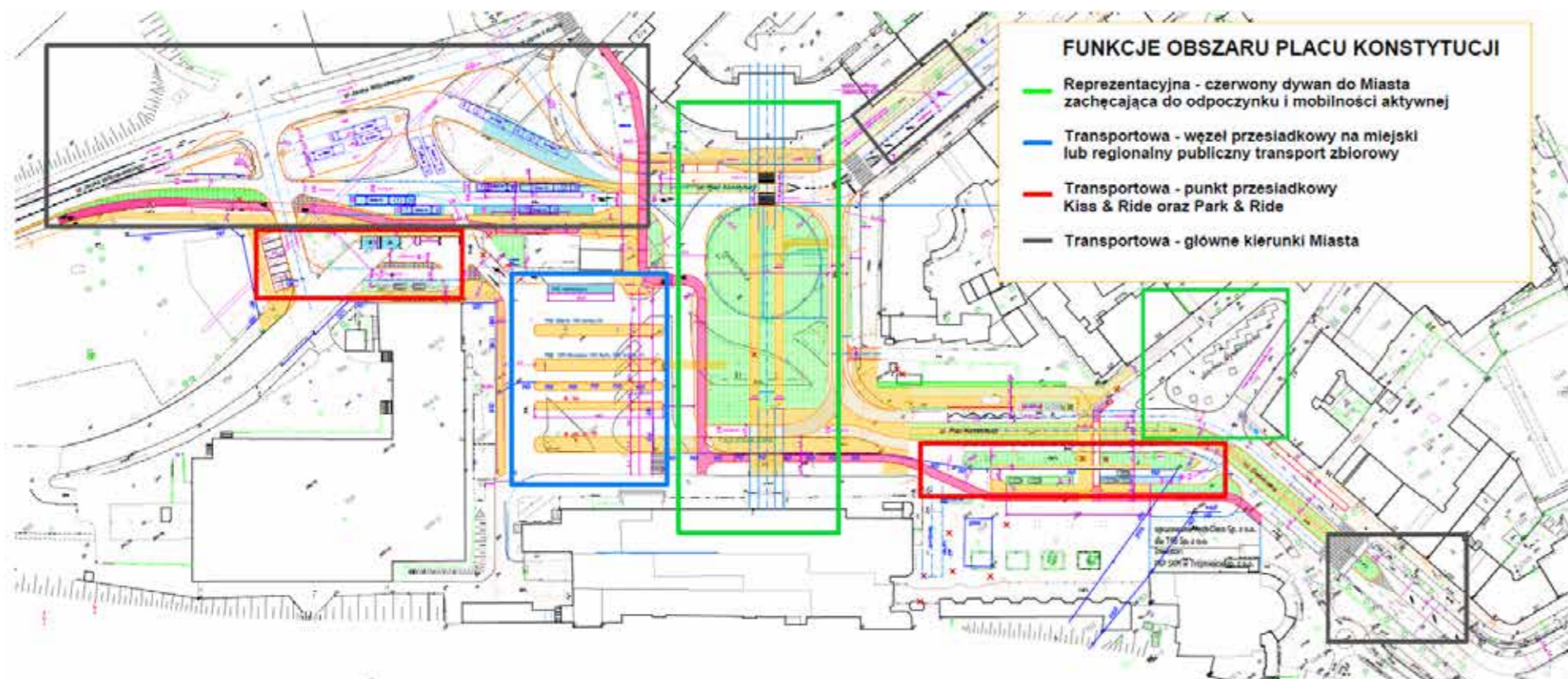
Realizowany projekt przewiduje następujące działania:

- **stworzenie dostępnego dla pieszych placu, rozumianego jako miejsce wspólne**, poprzez przyjaznie zaaranżowaną przestrzeń publiczną; przestrzeń zapewniającą zarówno swobodny dostęp do usług, handlu i wypoczynku w najbliższej okolicy placu Konstytucji, jak i możliwość zatrzymania się, odpoczynku w atrakcyjnie zaprojektowanej zieleni, w sąsiedztwie niezbyt nasilonego oraz uporządkowanego ruchu samochodowego;
- **utworzenie węzła komunikacyjnego** z nowym rozmieszczeniem przystanków, wraz z przejrzystą informacją dla pasażerów publicznego transportu zbiorowego;
- **zwiększenie priorytetu dla**

dokończenie s. 2

Przebudowa placu Konstytucji w Gdyni

Funkcje obszaru placu Konstytucji. Materiały własne Wydziału Inwestycji

URZĄD MIASTA GDYNI

dokończenie ze s. 1

- **powiększenie przestrzeni dostępnej pieszym i stworzenie dla nich oraz dla rowerzystów nowych korytarzy ruchu**, kosztem obecnych miejsc postojowych dla pojazdów transportu zbiorowego oraz istniejącej „wyspy” na skrzyżowaniu ulic Wójta Radtkego, Janka Wiśniewskiego i placu Konstytucji;
- **budowę drogi dla rowerów**, zintegrowanej z obecną i planowaną infrastrukturą;
- **zmianę docelowej organizacji ruchu** na przebudowywanym obszarze, a w szczególności w obrębie placu Konstytucji;

- **reorganizację przystanków lokalnego i regionalnego transportu zbiorowego**, co poprawi ich dostępność;
- **zmianę lokalizacji stanowisk postojowych dla pojazdów transportu zbiorowego**;
- **wyogospodarowanie przestrzeni parkingowych oraz strefy Kiss and Ride** dla osób dojeżdżających do dworca samochodem.

Analizowane ulice położone są w centrum Gdyni, w sąsiedztwie głównego dworca kolejowego. Charakteryzują się obecnie dużym ruchem samochodowym, rowerowym, pieszym. Obszar jest dobrze skomunikowany liniami transportu zbiorowego.

Podczas prac nad koncepcją wykorzystano istniejące już opracowania uwzględniające analizy ruchu pieszego i samochodowego w obszarze w-

złą integracyjnego, w ramach projektu europejskiego ENTER.HUB, promującego węzły kolejowe o znaczeniu regionalnym/kolei dużych prędkości jako siły napędowej dla zrównoważonego, ekonomicznego, kulturowego i społecznego rozwoju miast średniej wielkości.

W ramach badania przeprowadzonego we współpracy z Uniwersytetem Morskim zebrano od osób przemieszczających się po placu Konstytucji opinie na temat funkcjonowania węzła transportowego Gdynia Główna. Wyniki dostarczają wartościowych wniosków, choć dotyczą opinii tylko tej konkretnej grupy i nie mogą być traktowane jako reprezentatywne dla całej populacji.

Obecnie negatywnym czynnikiem jest rozproszony węzeł transportowy Gdynia Główna na znacznym obszarze – średnia odległość między

przystankami wynosi ok. 150 metrów, a maksymalna ok. 400 metrów, podczas gdy pożądana odległość to 90 metrów. Rozległość węzła transportowego sprawia, że przesiadki, w opinii respondentów, są uciążliwe. Ponadto, podróżni są bardziej narażeni na wypadki z udziałem pojazdów ze względu na konieczność wielokrotnego przekraczania jezdnii z nasilonym ruchem. Opracowana koncepcja, w połączeniu z projektami dotyczącymi ulic sąsiednich, zakłada zmianę linii transportu zbiorowego tak, aby wszystkie przebiegały przy dworcu Gdynia Główna PKP i dworcu SKM.

Zielona wyspa na placu Konstytucji

W ramach przebudowy terenu przydworcowego utworzony zostanie zieleńiec pomiędzy budynkiem dworca a budynkiem sądu rejonowego. Koncepcja nasadzeń przewiduje wprowadzenie różnego rodzaju roślinności – niskiej, średniowysokiej oraz drzew. Założono krzewy i byliny w formie pasów o różnych barwach: kilku odcieniach zieleni, błękitu, fioleto oraz różu. Stonowane kolory wpisują się w minimalistyczny charakter miejsca.

Po obu stronach głównego ciągu komunikacyjnego zaprojektowano wygodne, drewniane ławki o podstawie betonowej z podłokietnikami. W osi głównej planuje się realizację małych zbiorników wodnych z fontanną. Można przypuszczać, że zieleńiec będzie swoistą wisielenką na torcie całego zamierzenia.

Gdynia wytycza kierunki: Dlaczego plany mobilności są kluczowe?

URZĄD MIASTA GDYNI

Gdynia od lat dba o to, aby przemieszczanie się po mieście było wygodne i przyjazne dla mieszkańców. Działania te obejmują różne poziomy – od metropolitalnego, przez całe miasto, aż po poszczególne dzielnice, tak aby uwzględnić specyficzne potrzeby i wyzwania, przed którymi stoi miasto i jego mieszkańcy. To właśnie dzięki systematycznemu opracowywaniu i wdrażaniu założeń Planów Zrównoważonej Mobilności, miasto staje się miejscem, gdzie podróżowanie jest łatwiejsze, bezpieczniejsze i sprawniejsze.

Poziom metropolitalny

W pierwszym kwartale 2024 r. uchwalono Plan Zrównoważonej Mobilności dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS), który obejmuje 59 gmin. Jego głównym celem jest poprawa komunikacji między miastami. Oznacza to lepszy dostęp do transportu publicznego, wygodniejsze połączenia między miastami oraz rozwój sieci kolejowej, co usprawni codzienne podróże.

Aktualizacja planu miejskiego

Miasto posiada również Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej na lata 2016-2025. Teraz, dzięki udziałowi w międzynarodowym projekcie unijnym SUMPS for BSR, plan ten jest aktualizowany, aby lepiej

odpowiadać na potrzeby mieszkańców i obecne wyzwania.

Jak mówi Alicja Pawłowska, Kierownik Referatu Zrównoważonej Mobilności w Wydziale Inwestycji Urzędu Miasta Gdyni, aktualizacja planu obejmie określenie nowych celów, przegląd dotychczasowych działań oraz wprowadzenie nowych rozdziałów. Zaktualizujemy kluczowe obszary, takie jak polityka parkingowa, bezpieczeństwo na drogach, ruch pieszy i transport zbiorowy. Nowe elementy planu będą dotyczyły mikromobilności, transportu współdzielonego oraz mobilności w szkołach. Pojawiają się także sekcje poświęcone wpływowi mobilności na zdrowie oraz kształtowaniu przestrzeni miejskiej z myślą

o zieleni, parkach kieszonkowych i superblokach. Cały proces odbędzie się przy aktywnej współpracy z mieszkańcami.

Lokalne Plany dla dzielnic

Nie zapominamy również o poszczególnych dzielnicach. W ramach unijnego projektu SMACKER opracowano Plan Zrównoważonej Mobilności dla dzielnicy Chwarzno-Wiczlino. To pierwszy taki dokument w Polsce, unikatowy na skalę kraju – żadna inna dzielnica w Polsce nie ma podobnego planu. Dzięki ścisłej współpracy mieszkańców i ekspertów, udało się znaleźć konkretne rozwiązania, które bezpośrednio poprawiają codzienne życie w tej części Gdyni. To oznacza lepszy dojazd,

mniej korków i bezpieczniejsze ulice.

Znaczenie Planów dla przyszłości Gdyni

Dzięki systematycznej realizacji założeń Planów Zrównoważonej Mobilności, Gdynia staje się miastem, w którym podróże są coraz wygodniejsze i bezpieczniejsze dla wszystkich mieszkańców. Niezależnie od tego, czy korzystają z autobusu, roweru, czy podróżują pieszo, zmiany te wpływają pozytywnie na jakość życia w naszym mieście. Zajrzyj na stronę www.gdynia.pl/mobilna, aby dowiedzieć się więcej.

Wychowanie komunikacyjne

Rusza kolejna edycja zajęć

KRZYSZTOF SZKURLATOWSKI

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej zainaugurował kolejną edycję programu edukacyjnego „Wychowanie komunikacyjne”. Znowu będziemy odwiedzać uczniów klas czwartych i piątych ze wszystkich szkół podstawowych, zarówno publicznych, jak i niepublicznych, na całym obszarze MZKZG.

Jest to już trzynasta odsłona akcji, która jak dotąd cieszy się sporym zainteresowaniem placówek edukacyjnych. Świadczy o tym liczba niemal stu tysięcy uczniów, którzy wzięli udział w naszych zajęciach. O ich atrakcyjności wcale nie decyduje fakt, że są bezpłatne. Z głosów, które do nas docierają wynika, że kluczowa jest przede wszystkim forma lekcji oraz ich treść. Aby zajęcia były bardziej interesujące, wszystkie zagadnienia merytoryczne wprowadzane są w sposób angażujący uczniów.

Naszym zdaniem najważniejsze jest bezpieczeństwo podróży, dlatego w czasie warsztatów duży nacisk kładziemy na różne jego aspekty – uczniowie poznają m.in. zasady właściwego przewożenia bagażu, rowerów, hulajnek, zwierząt. Dowiadują się też, jak zachowywać się w sytuacjach niebezpiecznych na przystankach i w pojazdach. Wiąże się z tym również tematyka kultury podróżowania, dlatego temu zagadnieniu także poświęcamy część zajęć. Prezentacja piktoqramów, znanych uczniom z pojazdów, jest dobrym pretekstem do zwrócenia uwagi na konieczność ustępowania miejsca osobom starszym, niepełnosprawnym, z dzieckiem na ręku, czy kobietom w ciąży.

Mimo, że obecnie internet używany jest powszechnie, to wciąż jeszcze nie wszyscy umieją go wykorzystywać do organizowania podróży transportem zbiorowym. Dlatego na „Wychowaniu komunikacyjnym” uczymy w praktyce gdzie szukać informacji o rozkładach jazdy, kursowaniu komunikacji, cenach biletów, czy o kanałach ich dystrybucji. Wydawać by się mogło, że wspomnianymi zagadnieniami trudno zainteresować czwarto, czy piątoklasistów. Okazuje się jednak, że jeśli spotkanie ma formę warsztatową, pełne jest konkursów, zabaw i ciekawostek, to aktywność dzieci może być zdumiewająco żywiołowa. Obserwujemy to od pierwszej edycji „Wychowania komunikacyjnego”.

Nasze spotkania z uczniami trwają dwie godziny lekcyjne i aby wszystkim dać szansę uczestnictwa w warsztatach, powtarzamy je cyklicznie, co dwa lata, w każdej placówce, która zgłosi akces. Chcąc dotrzeć do szkół, jeszcze przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego kierujemy pismami informującymi i zapraszającymi do udziału w „Wychowaniu komunikacyjnym”. Trafiają one do miejskich i gminnych wydziałów oświaty. Następnie, analogiczne zaproszenia wysyłamy bezpośrednio do dyrekcji szkół. Już w trakcie roku szkolnego komunikujemy się z dyrektorami placówek oświatowych i z nauczycielami wyznaczonymi do koordynacji naszych zajęć, by ustalić harmonogram warsztatów dla poszczególnych klas.

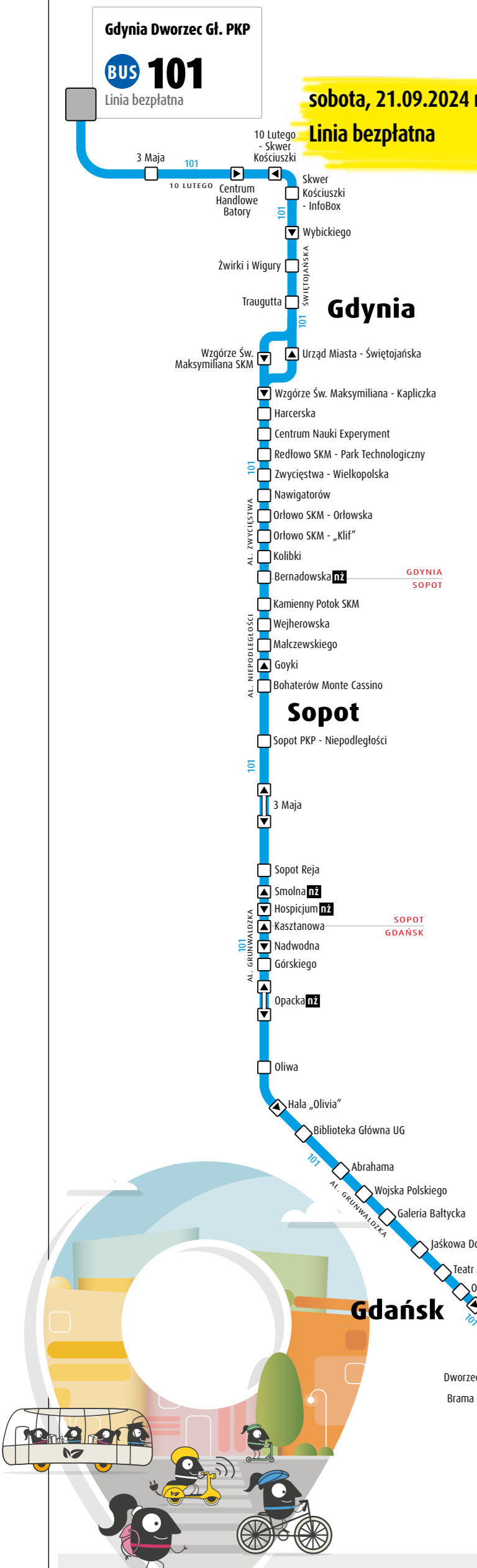
Czasem jednak się zdarza, że w natłoku służbowych obowiązków dyrektorzy i nauczyciele zapominają o naszym programie. Wówczas istnieje ryzyko, że któraś z klas może zostać pozbawiona szansy na uczestnictwo w warsztatach. Dlatego, jeśli jesteś rodzicem dziecka w klasie czwartej lub piątej, zapytaj na najbliższym spotkaniu z wychowawcą lub nauczycielem techniki, czy szkoła zaplanowała już udział w bezpłatnych warsztatach „Wychowania komunikacyjnego” organizowanych przez MZKZG. Zachęcamy również samych nauczycieli do zgłaszania swoich klas do programu – wystarczy zadzwonić (tel. 726 970 600) lub wysłać e-mail (sekretariat@mpzkg.org).

Zajęcia „Wychowania komunikacyjnego” w Szkole Podstawowej nr 8 w Gdyni

Zajęcia „Wychowania komunikacyjnego” w Szkole Podstawowej nr 1 w Bolszewie

101

Gdynia Dworzec Gł. PKP – Gdańsk Śródmieście SKM

Rozkład obowiązuje w sobotę, 21.09.2024

	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30
3 Maja	10:03	10:33	11:03	11:33	12:03	12:33	13:03	13:33	14:03	14:33	15:03	15:33	16:03	16:33	17:03	17:33	18:03	18:33
Skwer Kościuski	10:04	10:34	11:04	11:34	12:04	12:34	13:04	13:34	14:04	14:34	15:04	15:34	16:04	16:34	17:04	17:34	18:04	18:34
Centrum Handlowe Batory	10:06	10:36	11:06	11:36	12:06	12:36	13:06	13:36	14:06	14:36	15:06	15:36	16:06	16:36	17:06	17:36	18:06	18:36
Wybickiego	10:07	10:37	11:07	11:37	12:07	12:37	13:07	13:37	14:07	14:37	15:07	15:37	16:07	16:37	17:07	17:37	18:07	18:37
Zwłoki i Wigury	10:08	10:38	11:08	11:38	12:08	12:38	13:08	13:38	14:08	14:38	15:08	15:38	16:08	16:38	17:08	17:38	18:08	18:38
Traugutta	10:09	10:40	11:10	11:40	12:10	12:40	13:10	13:40	14:10	14:40	15:10	15:40	16:10	16:40	17:10	17:39	18:09	18:39
Wzgórze Św. Maksymiliana SKM	10:12	10:43	11:13	11:43	12:13	12:43	13:13	13:43	14:13	14:43	15:13	15:43	16:13	16:43	17:13	17:42	18:12	18:42
Wzgórze Św. Maksymiliana – Kapliczka	10:13	10:44	11:14	11:44	12:14	12:44	13:14	13:44	14:14	14:44	15:14	15:44	16:14	16:44	17:14	17:43	18:13	18:43
Harcerska	10:14	10:45	11:15	11:45	12:15	12:45	13:15	13:45	14:15	14:45	15:15	15:45	16:15	16:45	17:15	17:44	18:14	18:44
Centrum Nauki Experiment	10:15	10:46	11:16	11:46	12:16	12:46	13:16	13:46	14:16	14:46	15:16	15:46	16:16	16:46	17:16	17:45	18:15	18:45
Redlowo SKM – Park Technologiczny	10:17	10:48	11:18	11:48	12:18	12:48	13:18	13:48	14:18	14:48	15:18	15:48	16:18	16:48	17:18	17:46	18:16	18:46
Zwycięstwa – Wielkopolska	10:19	10:50	11:20	11:50	12:20	12:50	13:20	13:50	14:20	14:50	15:20	15:50	16:20	16:50	17:20	17:48	18:18	18:48
Navigatorów	10:20	10:51	11:21	11:51	12:21	12:51	13:21	13:51	14:21	14:51	15:21	15:51	16:21	16:51	17:21	17:49	18:19	18:49
Orlowo SKM – Orłowska	10:21	10:52	11:22	11:52	12:22	12:52	13:22	13:52	14:22	14:52	15:22	15:52	16:22	16:52	17:22	17:50	18:20	18:50
Orlowo SKM – „Kifl”	10:22	10:54	11:24	11:54	12:24	12:54	13:24	13:54	14:24	14:54	15:24	15:54	16:24	16:54	17:24	17:52	18:22	18:52
Kolibki	10:23	10:55	11:25	11:55	12:25	12:55	13:25	13:55	14:25	14:55	15:25	15:55	16:25	16:55	17:25	17:53	18:23	18:53
Bernadowska n/z	10:25	10:57	11:27	11:57	12:27	12:57	13:27	13:57	14:27	14:57	15:27	15:57	16:27	16:57	17:27	17:55	18:25	18:54
Kamienny Potok SKM	10:26	10:58	11:28	11:58	12:28	12:58	13:28	13:58	14:28	14:58	15:28	15:58	16:28	16:58	17:28	17:56	18:26	18:55
Wejherowska	10:28	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	17:58	18:28	18:57
Malczewskiego	10:29	11:01	11:31	12:01	12:31	13:01	13:31	14:01	14:31	15:01	15:31	16:01	16:31	17:01	17:31	17:59	18:29	18:58
Bohaterów Monte Cassino	10:31	11:03	11:33	12:03	12:33	13:03	13:33	14:03	14:33	15:03	15:33	16:03	16:33	17:03	17:33	18:01	18:31	19:00
Sopot PKP – Niepodległości	10:33	11:05	11:35	12:05	12:35	13:05	13:35	14:05	14:35	15:05	15:35	16:05	16:35	17:05	17:35	18:03	18:33	19:02
3 Maja	10:35	11:07	11:37	12:07	12:37	13:07	13:37	14:07	14:37	15:07	15:37	16:07	16:37	17:07	17:37	18:05	18:35	19:04
Sopot Reja	10:36	11:08	11:38	12:08	12:38	13:08	13:38	14:08	14:38	15:08	15:38	16:08	16:38	17:08	17:38	18:06	18:36	19:05
Smolna n/z	10:37	11:09	11:39	12:09	12:39	13:09	13:39	14:09	14:39	15:09	15:39	16:09	16:39	17:09	17:39	18:07	18:37	19:06
Hospicjum n/z	10:38	11:10	11:40	12:10	12:40	13:10	13:40	14:10	14:40	15:10	15:40	16:10	16:40	17:10	17:50	18:08	18:38	19:07
Nadwodna	10:39	11:11	11:41	12:11	12:41	13:11	13:41	14:11	14:41	15:11	15:41	16:11	16:41	17:11	17:41	18:09	18:39	19:08
Górskiego	10:40	11:12	11:42	12:12	12:42	13:12	13:42	14:12	14:42	15:12	15:42	16:12	16:42	17:12	17:42	18:10	18:40	19:09
Opacka n/z	11:03	11:35	12:05	12:35	13:05	13:35	14:05	14:35	15:05	15:35	16:05	16:35	17:05	17:35	18:05	18:33	19:03	19:32
Oliwa	10:44	11:16	11:46	12:16	12:46	13:16	13:46	14:16	14:46	15:16	15:46	16:16	16:46	17:16	17:46	18:14	18:44	19:13
Hala „Olivia”	10:46	11:18	11:48	12:18	12:48	13:18	13:48	14:18	14:48	15:18	15:48	16:18	16:48	17:18	17:48	18:16	18:46	19:15
Biblioteka Główna UG	10:47	11:19	11:49	12:19	12:49	13:19	13:49	14:19	14:49	15:19	15:49	16:19	16:49	17:19	17:49	18:17	18:47	19:16
Abrahama	10:48	11:20	11:50	12:20	12:50	13:20	13:50	14:20	14:50	15:20	15:50	16:20	16:50	17:20	17:50	18:18	18:48	19:17
Wojska Polskiego	10:50	11:22	11:52	12:22	12:52	13:22	13:52	14:22	14:52	15:22	15:52	16:22	16:52	17:22	17:52	18:20	18:50	19:19
Galeria Bałtycka	10:54	11:26	11:56	12:26	12:56	13:26	13:56	14:26	14:56	15:26	15:56	16:26	16:56	17:26	17:56	18:24	18:54	19:23
Jaskowa Dolina	11:07	11:29	11:59	12:29	12:59	13:29	13:59	14:29	14:59	15:29	15:59	16:29	16:59	17:29	17:59	18:27	18:57	19:26
Teatr Miniatura / Radio Gdańsk	11:00	11:32	12:02	12:32	13:02	13:32	14:02	14:32	15:02	15:32	16:02	16:32	17:02	17:32	18:02	18:30	19:00	19:29
Opera Bałtycka	11:02	11:34	12:04	12:34	13:04	13:34	14:04	14:34	15:04	15:34	16:04	16:34	17:04	17:34	18:04	18:32	19:02	19:31
Centrum Onkologii n/z	11:03	11:35	12:05	12:35	13:05	13:35	14:05	14:35	15:05	15:35	16:05	16:35	17:05	17:35	18:05	18:33	19:03	19:32
Uniwersytet Medyczny	11:04	11:36	12:06	12:36	13:06	13:36	14:06	14:36	15:06	15:36	16:06	16:36	17:06	17:36	18:06	18:34	19:04	19:33
Brama Oliwska n/z	11:06	11:38	12:08	12:38	13:08	13:38	14:08	14:38	15:08	15:38	16:08	16:38	17:08	17:38	18:08	18:36	19:06	19:35
Dworzec Główny	11:08	11:40	12:10	12:40	13:10	13:40	14:10	14:40	15:10	15:40	16:10	16:40	17:10	17:40	18:10	18:38	19:08	19:37
Brama Wyżynna	11:10	11:42	12:12	12:42	13:12	13:42	14:12	14:42	15:12	15:42	16:12	16:42	17:12	17:42	18:12	18:40	19:10	19:39
Gdańsk Śródmieście SKM	11:12	11:44	12:14	12:44	13:14	13:44	14:14	14:44	15:14	15:44	16:14	16:44	17:14	17:44	18:14	18:42	19:12	19:41

101

Gdańsk Śródmieście SKM – Gdynia Dworzec Gł. PKP

Rozkład obowiązuje w sobotę, 21.09.2024

	10:00	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30
Brama Wyżynna	10:02	10:34	11:04	11:34	12:04	12:34	13:04	13:34	14:04	14:34	15:04	15:34	16:04	16:34	17:04	17:32	18:02	18:32
Dworzec Główny	10:05	10:35	11:05	11:35	12:05	12:35	13:05	13:35	14:05	14:35	15:05	15:35	16:05	16:35	17:05	17:35	18:05	18:35
Brama Oliwska n/z	10:07	10:37	11:07	11:37	12:07	12:37	13:07	13:37	14:07	14:37	15:07	15:37	16:07	16:37	17:07	17:37	18:07	18:37
Uniwersytet Medyczny	10:09	10:39	11:09	11:39	12:09	12:39	13:09	13:39	14:09	14:39	15:09	15:39	16:09	16:39	17:09	17:39	18:09	18:39
Opera Bałtycka	10:12	10:42	11:12	11:42	12:12	12:42	13:12	13:42	14:12	14:42	15:12	15:42	16:12	16:42	17:12	17:42	18:12	18:41
Teatr Miniatura / Radio Gdańsk	10:14	10:44	11:14	11:44	12:14	12:44	13:14	13:44	14:14	14:44	15:14	15:44	16:14	16:44	17:14	17:44	18:14	18:43
Jaskowa Dolina	10:17	10:47	11:17	11:47	12:17	12:47	13:17	13:47	14:17	14:47	15:17	15:47	16:17	16:47	17:17	17:47	18:17	18:46
Galeria Bałtycka	10:19	10:49	11:19	11:49	12:19	12:49	13:19	13:49	14:19	14:49	15:19	15:49	16:19	16:49	17:19	17:49	18:19	18:48
Wojska Polskiego	10:21	10:51	11:21	11:51	12:21	12:51	13:21	13:51	14:21	14:51	15:21	15:51	16:21	16:51	17:21	17:51	18:21	18:50
Abrahama	10:23	10:53	11:23	11:53	12:23	12:53	13:23	13:53	14:23	14:53	15:23	15:53	16:23	16:53	17:23	17:53	18:23	18:52
Biblioteka Główna UG	10:24	10:54	11:24	11:54	12:24	12:54	13:24	13:54	14:24	14:54	15:24	15:54	16:24	16:54	17:24	17:54	18:24	18:53
Hala „Olivia”	10:27	10:57	11:27	11:57	12:27	12:57	13:27	13:57	14:27	14:57	15:27	15:57	16:27	16:57	17:27	17:57	18:27	18:56
Górskiego	10:30	11:00	11:30	12:00	12:30	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	15:30	16:00	16:30	17:00	17:30	18:00	18:30	18:59
Opacka n/z	10:31	11:01	11:31	12:01	12:31	13:01	13:31	14:01	14:31									

Weekendowe wycieczki z MZKG

STARA RUMIA

TEKST I FOTOGRAFIE:
KRZYSZTOF SZKURŁATOWSKI

W ramach naszych weekendowych wycieczek komunikacją miejską po obszarze **Metropolitalnego Związku Komunikacyjnego Zatoki Gdańskiej**, zapraszamy do **Rumi**. To miasto, choć jest ostatnio coraz częściej odwiedzane przez turystów, wciąż jeszcze nie jest, naszym zdaniem, szerzej znane, a szkoda, bo można tu zobaczyć ciekawe rzeczy. Rumia jest na tyle rozległa, że zdecydowaliśmy się rozłożyć opis na dwa artykuły, zatem za jakiś czas możecie wypatrywać ciąg dalszy opowieści. Na razie zaprezentujemy Wam starszą część miasta, w rejonie ulicy Kościelnej.

Najprościej do Rumi można dojechać **pociągami SKM lub POLREGIO**, zarówno od strony Gdańska/Gdyni, jak i od Wejherowa. Z dworca możemy udać się niespiesznie spacerem w rejon ulicy Kościelnej, co zajmie około pół godziny. Można również skorzystać z komunikacji miejskiej i dojechać na przystanek Rondo Jana Pawła II autobusami linii **86, 87, 173** oraz **J**.

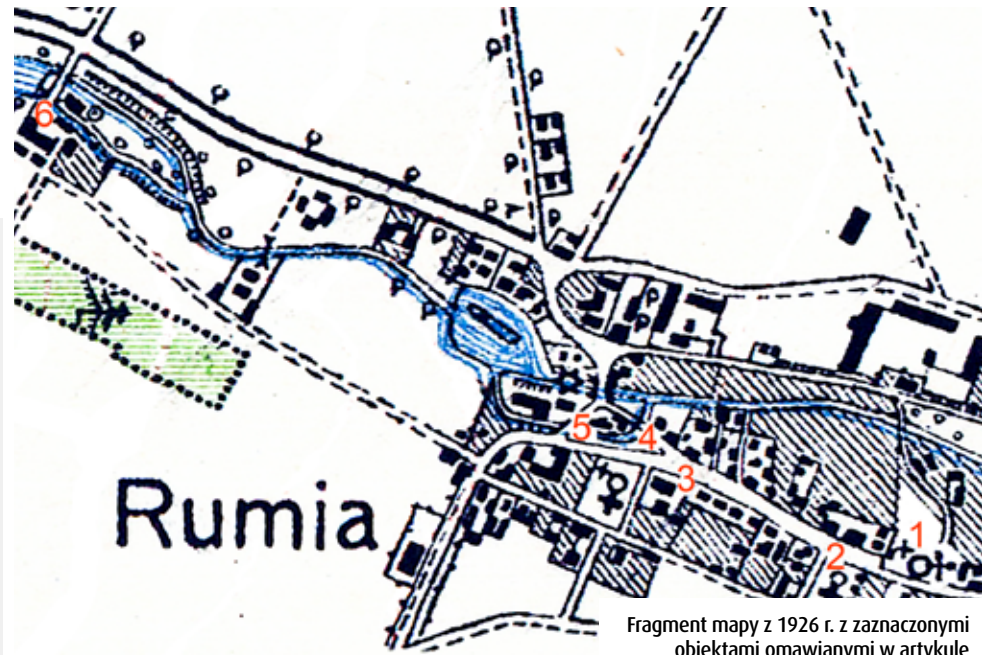
Najstarsze, znane archeologom ślady osadnictwa w Rumi są datowane na I-IV wieku p.n.e., a pisane wzmianki o miejscowości pochodzą z lat dwudziestych XIII w. W średniowieczu zbudowano świątynię (przy obecnej ul. Kościelnej 19), a pierwsza wzmianka o niej zawarta jest również w trzynastowiecznym dokumencie wydanym przez biskupa wrocławskiego. Patronem drewniano-ceglanego kościoła był św. Stanisław. Jest bardzo prawdopodobne, że jej początki są jeszcze wcześniejsze. U schyłku XV w. kościół zyskał mury z cegieł prezbiterium, które zastąpiło wcześniejsze, drewniane. W wieku XVII zmieniło się wezwanie świątyni, która nazywana jest w tym czasie kościołem św. Mikołaja i Krzyża Świętego. Część średniowiecznych murów zachowała się do dziś. Malownicze **ruiny świątyni (1)** otoczone są pozostałościami starego cmentarza z historycznymi (XIX i XX w.) nagrobkami, żeliwnymi krzyżami, tablicami epitafijnymi i kutymi ogrodzeniami.

W związku z rozwojem demograficznym Rumi w XIX w. powstała konieczność budowy nowego, większego **kościółka pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego (2)**, jednak pierwotne wezwanie brzmiało „Znalezienia Krzyża Świętego”. Świątynia powstała zaledwie kilkadziesiąt metrów od budowli gotyckiej i otaczającego ją cmentarza. Prace nad nią rozpoczęto w 1913 r., a konsekracja odbyła się dopiero w roku 1921, gdy Rumia należała już do Polski. Budowla powstała na planie krzyża łacińskiego i jest bazyliką w stylu neorenesansowym. Na wyposażeniu są m.in. barokowe elementy przeniesione ze starego kościoła Krzyża Świętego oraz neobarokowe ołtarze i ambona. Przy kościele stoi **kapliczka z zabytkową figurą św. Jana Nepomucena**. Przed II wojną światową stała ona w innym miejscu ulicy, lecz w obawie przed zniszczeniem przez Niemców, ukryto ją. Po wojnie komunistyczne władze zabroniły odbudowy kapliczki w dawnym punkcie, zatem usadowiono ją na działce kościelnej.

Dwieście metrów dalej, przy ul. Kościelnej 6, można zobaczyć historyczny **budynek najstarszej rumskiej szkoły (3)**. Jej budowę rozpoczęto w czasie I wojny światowej, a obecnie, znacznie rozbudowana, nowoczesna placówka nosi numer 1 i imię Józefa Wybickiego. Na skwerku naprzeciw szkoły stoi **głaz upamiętniający Konstantego Dominika (4)**, pierwszego biskupa będącego Kaszubą. Był on nie tylko duchownym, lecz również społecznikiem i polskim patriotą.

Kilkadziesiąt metrów od głazu zlokalizowany jest Plac Kaszubski – dawne centrum wsi Rumia. Ta część miejscowości, jako jedna z nielicznych, zachowała oryginalny układ urbanistyczny. Przez plac przepływa Zagórska Struga, zwana też Zagórzanką. W XIX w. było to miejsce publicznych zebrań oraz uroczystości. Z godnych uwagi budynków należy wspomnieć dawny młyn Henryka Kühla (przez wiele ostatnich lat mieściła się tam jednostka straży pożarnej), kamienicę Teschendorffów i duży gmach nazywany **bazarem Węglikowskich (5)**. W tym ostatnim budynku, na rogu Kościelnej i Placu Kaszubskiego, ulokowano w 2023 r. Bibliotekę Kaszubską, co ma być krokiem ku rewitalizacji tego historycznego zakątka miasta.

Wracając w kierunku dworca kolejowego warto zatrzymać się przy obiekcie Miejskiego Domu Kultury (ul. Mickiewicza 19), który potocznie nazywany jest **Dworkiem pod Lipami (6)**. Jest to pozostałość po dawnym majątku, w którym, nad rzeką Zagórską Strugą, w początkach XVII w. istniała także kuźnia. Dwór wybudował prawdopodobnie Andrzej Hildebrandt w drugiej połowie XVIII w. Po rodzinie Hildebrandtów obiekty (dwór i zapewne też kuźnia) trafiły w ręce Friedricha Krugera i kolejnych, właścicieli. Ostatnim posiadaczem majątku, przed i w czasie II wojny światowej, był Ryszard Kusche. Obecnie we wnętrzach dworku znajduje się ekspozycja o historii Rumi, często są też prezentowane wystawy czasowe oraz organizowane imprezy kulturalne. Tuż obok stoi współczesny obiekt nawiązujący architektonicznie do wodnego młyna lub kuźni. Koło wodne, zasilane nurtem Zagórskiej Strugi, obraca się, lecz w istocie jest atrapą. W budynku mieści się lokal gastronomiczny. Okolica jest malownicza, również za sprawą parku ze starodrzewem (m.in. lipowym) i urokliwego stawu. Można tu spotkać wielu wypoczywających mieszkańców miasta i turystów.

Fragment mapy z 1926 r. z zaznaczonymi obiektami omawianymi w artykule

Otwór okienny w ruinach kościoła św. Mikołaja i Krzyża Świętego (1) i widziana przez niego wieża kościoła pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego (2)

Budynek bazaru Węglikowskich (5) z widokiem w kierunku Placu Kaszubskiego

Dworek pod Lipami (6)